

Posudek BP Jany Maierové *Dialekt podkrkonošské oblasti zejména v odrazu hypokoristických podob rodných jmen*

Bakalářská práce Jany Maierové patří k pracím, jež jsou motivovány přináležitostí k určitému nářečnímu prostředí, v tomto případě jde o nářečí podkrkonošské. Takovéto sondy do současného stavu nářečí jsou jistě užitečné, mohou konfrontovat současný stav se staršími zjištěními a alespoň částečně potvrdit určité tendence vývoje ve smyslu zachovávání či stírání určitých nářečních jevů.

Tematicky se práce dělí na dvě části – v první se autorka zabývá hláskoslovnými a tvaroslovnými rysy, které se v odborné literatuře uvádějí jako typické rysy severovýchodočeské nářeční podskupiny a dále speciálně nářečí podkrkonošského. Současný stav těchto jazykových jevů pak zjišťuje svým vlastním výzkumem, který zahrnuje několik různých metodických přístupů – dotazník, neřízený rozhovor, řízený rozhovor. Druhá část práce je věnována sufixům *-če* a *-iště* jako prostředkům tvoření hypokoristik. Zde autorka svá dotazníková zjištění konfrontuje s 20 let starým výzkumem V. Koblížka.

Šíře zkoumaných jevů i metodických postupů je tedy dosti značná. Ohledně zvolených metod je třeba ocenit samostatnost a tvůrčí přístup, s nimiž autorka k úkolu přistoupila, ač by asi ne všechny použité metody splňovaly přísná kritéria dialektologického výzkumu. Práci by jistě prospěl větší nadhled a jistá relativizace výsledků. Vzorek respondentů u neřízeného rozhovoru (2 z každé věkové skupiny, celkem 6) je příliš malý a výsledky získané z řízených rozhovorů a dotazníků příliš omezené na to, aby se z nich daly vyvozovat absolutní závěry pro celou oblast, k čemuž má autorka poněkud sklon.

I přesto přináší práce některé zajímavé výsledky. V oblasti užívání hypokoristik na *-če* a *-iště* dochází k výrazně odlišným zjištěním než zmiňovaný V. Koblížek. Téměř stoprocentní výskyt koncovky D, L sg. mask. *-oj* jako nejvýraznějšího morfologického rysu severovýchodočeských nářečí nepřekvapí, cenná jsou ale zjištění výskytu méně zastoupených hláskoslovných a tvaroslovných jevů, např. bilabiálního /w/, asimilace /dn/ > /nn/, koncovky *-om* v D pl. mask., *-ej* v I sg. měkkých ženských typů či *-em* v I sg. typu *předseda*. Interpretace některých jevů je ovšem problematická a vyžadovala by více citu pro současnou jazykovou situaci. Pokud např. starší literatura uvádí koncovky 3. os. pl. přez. *-ou*, *-ej*, *-aj* jako typické nářeční koncovky podkrkonošské oblasti, je třeba si uvědomit, že stejné koncovky jsou dnes v obecné češtině a že tedy jejich užívání mladší a střední generací nebude zachování starého nářečního jevu, ale vliv právě obecné češtiny. Rovněž dloužení samohlásky ve slovech jako *dóle*, *dozádu*, *pívo*, *móře* známe z obecné češtiny a jistě tu nejde o specifický podkrkonošský hláskoslovný rys. Obecněčeský je i nominativ *lidi*; je poněkud zavádějící jej interpretovat jako jakousi ojedinelou záměnu Ak. za N v souvislosti s opačným procesem u konstrukce typu *máme králíci*. U typu *trpět* můžeme mluvit o nepřehlasovaných podobách pouze u sloves s tupou sykavkou (*ležal*, *slyšal*), nikoliv u tvarů jako *trpal*, *vidal* – tam nikdy *-a-* nebylo. V části týkající se hypokoristik by byla vhodná explicitně uvést, že slovo tvorný typ *-iště* má skloňování podle vzoru *kuře* – na rozdíl od identického sufixu pro názvy míst.

Po stránce formulační se v práci najdou jisté neobratnosti (*V souvislosti s tímto jevem je důležité pomyslet na hláskoslovný vývoj jazyka*, s. 13), ale jejich množství je únosné, stejně jako množství interpunkčních chyb a překlepů (např. často citovaný F. Cuřín se na s. 13 v poznámkách dvakrát objevuje jako *Cuřín*). Poněkud rušivě působí doslovné citace z odborné literatury psané kurzívou v uvozovkách; užívání kurzívy je vůbec dost nejednotné a poněkud nekonzistentní je autorka i v dalších formálních záležitostech (pomlčka × spojovník, znaky > × → pro hláskový vývoj apod.).

Práce Jany Maierové bezpochyby splňuje nároky kladené na bakalářské práce. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení *velmi dobře*.

Doc. PhDr. Jiří Rejzek, Ph.D.